

I. N. D. O. M.

Dissertatio Academica

De

Dominio Rerum, in Bello Captarum,

Quam

Consensu Amplissimæ Facultatis Philosophicæ in Regia
Academia Aboënsi,

Præside

Mag. JOHANNE BILMARK,

Historiar. ac Philosopb. Praet. Professore Reg. & Ord.

Pro Gradu

Publice examinandam proponit

WILHELMUS ÅKERMAN,

Stip. Reg. Ostrobotnensis,

In Auditorio Minori die VI Junii MDCCXCV,

Horis ante meridiem consuetis.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

Konglig Academie Apothekaren i Åbo,

Ådle och Högaktade,

Herr CHRISTER ÅKERMAN,

Min Käre Bror,

Såsom et bevis på den erkänsla, hvarmed jag emottagit Dina många välgerningar, tillägnar jag Dig detta mit Academiska arbete, och under beständig önskan för Ditt väl framhårdar at vara

Min Käre Brors

*trogne Bror
WILHELM ÅKERMAN.*

PRÆFATIO.

Sicut rerum possessiones, per jurium & obligatum collisiones, variis de causis inter privatos exortas, multum periclitari, experientia fere quotidiana docet; ita eadem magistra constat, dominia rerum per bella, quibus hostes jus suum gravissimis quibusvis persequuntur modis, maxime turbari, & bona tam mobilia, quam immobilia dominorum, in victoris abire proprietatem. Quæ quum sint planissima, suboriri tamen potest quæstio: quis pro victore proprie sit habendus, vel solus Princeps, cuius sive dœtu sive auspiciis bellum fuit gestum, vel ipsa Natio, quæ milites atque opes suas in belli felicem successum impigra contulit? Quam quidem maximi, sicut ex dicendis patebit, momenti quæstionem, quum a Juris Gentium Scriptoribus obiter tactam invenerimus, operæ nos pretium facturos existimavimus, si eam tam rationibus, quam exemplis Historicis plenius, quantum ingenii ferant vires, explicatam, præmissis tamen nonnullis, sententiae nostræ lucem & robur fœneraturis, Benevolo Lectori proponamus.

§. I.

Quamvis per introducta rerum dominia materies multarum dissensionum ac litium, in communione primæva frequentium, fuerit imminuta; quum tamen mortalium pectora adhuc vellicarent invidia, ambitio & aliorum vitiorum caterva, fieri haud aliter potuit, quam ut inter eos sæpius existerent de *meo* & *tuo* contentiones, atque has insequerentur damna & injuriæ. Intererat autem communis tranquillitatis, ab hominibus maximopere desideratæ, ut isthæc mala, quantum fieri posset, tollerentur; quod etjam, dum res inter privatos solummodo agebatur, haud difficulter, saltim sine totius societatis sensu, plerumque fit, reparatione scilicet damni vel a lædente sponte oblata, vel ab eodem tergiversante extorta, vel causa dissensionis ad arbitros delata, & ex horum auctoritate ad æquitatis tenorem direpta. Civitatibus deinceps in majorem civium tam vitæ, quam bonorum securitatem constitutis, controversiae ob damna & injuriæ, quas cives unius Nationis membris alterius gentis intulerant, enatæ difficilius componebantur; præfertim quum non raro contingaret, ut Natio sua jura per damnum suis civibus illatum censeret violata, ac proinde reparacionem postularet, non læsioni tantum factæ, sed suæ etjam majestati, per illam despiciatui habitæ, convenientem; quo quidem modo ex levi dissensionis scintilla sæpe existiterunt gravissima bellorum incendia. Per bel-

bellum intelligimus statum inimicum, quo is, qui majestatem habet, maximas, quas possidet, vires impendit, ut injuriam sibi, vel suis civibus ab alia Natione illatam, vindicet, atque indemnitatem sibi adserat. Violentissimum esse hunc statum, remediumque juris sui obtinendi utriusque belligerantium saepe funestissimum, cum multiplex docet experientia, tum inde a priori patet, quod quum Nationes nullum in terris agnoscant superiorem, ad cuius tribunal suas dirimant controversias, has eo usque non raro prorogent, donec vindictae cupiditatem, æquitatis plerumque nefiam, quovis impedio expleverint.

§. II.

Quum, teste Historia, Principum plerique antiqüissimis temporibus adeo feroce essent, ut gloriosum ducerent, vicinis gentibus bellum inferre, tantum ut occasionem haberent, suam orbi ostendendi fortitudinem; mirum non est, si alii Heroës, quotquot præsertim justam belli causam se habere crederent, jus belli in infinitum licite extendi posse censerent, talem opinionem argumentis undique conquisitis corroborare studentes. Qua perversa turgidi opinione, nullum non maleficii genus tam in bona hostium, quam in eorum personas sibi permiserunt. Hi autem fere sunt, qui existiment, homines belli discriminibus implicatos, humanam indolem licite deponere, ac ferinae æmulam tantisper induere posse; rationem suam

conticescere jubentes, ut affectuum ferocissimorum sequantur impetum. Lex naturalis permittit quidem, ut Natio læsa reparationem damni, sibi temere illati, nec non cautionem de se & rebus suis in posterum non lædendis accipiat, & proinde quamdiu utramque denegaverit adversarius, tamdiu læso exsecutionis violentæ jus maneat; enimvero quum media fini proportionata esse debeant, patet, in legem naturæ eos peccare, qui vel ex ambitione, vel ex nocendi pruritu omnigenam in personas & res hostis exercent fævitiam, & si ab initio justam belli causam habuerint, eam sua culpa & impotenter se gerendo reddant injustam. Causantur quidem, sibi non prius esse cautum, de se in posterum non lædendis, quam adversarium plane ad incitas redegerint; quisque autem animadvertisit, non ex justitiæ studio, sed ex immoderata vindictæ cupiditate eam provenire argumentationem. Si enim hostem eo usque persequi liceret, donec nulla unquam ab eo inferri aut tentari posset injuria, nullius fane parcendum esset vitæ vel opibus, nec ulla esset securitas, donec esent, qui arma capescere possent; sic autem inter bellorum finem, & media eadem gerendi, nulla omnino esset proportio; quod certe sicut inhumanum est, ita absurdum.

§. III.

Modos acquirendi dominium naturales in *originarios*, quibus acquiruntur res in nullius dominio antea

tea positæ, & *Derivativeos*, quibus rerum dominium ab uno possessore, mediante vel pacto, vel alio legitimo facto transfertur, a juris Naturæ Scriptoribus dispesci, tam notum ponimus, quam quod notissimum. Quo autem loco *occupatio bellica* sit habenda, inter cruditos non convenit, plerisque eorum ad modos acquirendi originarios, aliis vero ad derivativeos eam referentibus; quam examinare controversiam instituti nostri non fert ratio, pauca tamen de eadem observabimus. Sicut *occupatio*, generatim spectata, notat rei apprehensionem, ita *occupatio naturalis* definiri potest per factum, quo quis rem, in nullius potestate antea constitutam sibi in proprietatem per operam, eidem vel custodiendæ vel simul excolendæ impensam vindicat. *Occupatio* autem bellica (*a*) est factum, quo quis tam personas, quam res sui hostis bello captas, sibi ut proprias tribuit. Qua occupationis bellicæ definitione admissa, satis patet illam non constituere speciem occupationis naturalis, quod inter alias dudum observavit Cel. HEINECCIUS, postquam occupationem bellicam in latiori sensu tam ad personas, quam ad res retulerat, de eadem tandem ita disserens:

"Enimvero quemadmodum occupationi locus est tantum in rebus nullius, res vero hostiles non aliter, quam per fictionem, personæ vero liberæ ne per fictionem quidem pro rebus nullius haberi possunt; ita occupationem bellicam nec ad modos acquirendi originarios, nec ad occupationem pertinere, sed ex alio fonte, puta ex ipso belli jure,

, jure, derivandam esse, facile intelligitur (b). Evidem
fictionem istam, cuius mentionem facit HEINECCIUS,
ita explicat PUFENDORFIUS: "In bello res hosti-
, um in ordine ad alium hostem redduntur veluti dominio
, vacuae; non quod hostes per bellum ipso jure rerum sua-
, rum domini esse defniant; sed quia illorum dominium
, non obstat hosti, quominus eas res auferre, sibi que habe-
, re posfit" (c). Quum itaque in confessio sit, quod
hostis una cum rebus suis erexit jus suum in has non
amittat, sed tantum facultatem de eisdem ut antea
disponendi; & quum hanc sibi vindicet data quavis
res suas recuperandi occasione, patet, occupationem
bellicam ab occupatione naturali esse prorsus diver-
sam, & in tantum censeri validam, in quantum per
subsequentis pacis conditiones dominium rerum, in
bello captarum, ipsis eripientibus cedatur; in eum fe-
re modum, quo civis bona propter facinus ab eo com-
missum, fisco vindicantur.

(a) Nodum in scirpo querunt, qui nomen occupationis
bellicæ fastidientes dicere malunt ereptionem rerum
hostilium, quasi omnis occupatio supponat res nul-
lius, quales profecto res hostium non sunt. Occupa-
tio in genere apprehensionem notat, nec proinde
ad solos modos acquirendi originarios restringenda.

(b) Vid. *Elementa juris Nat. & gentium Lib. I. §. 247.*

(c) Vid. *Jus Nat. & Gent. Libr. IV. Cap. 6. §. 14.*

§. IV.

Ex allatis quodammodo patet, limites occupatio-
nis bellicæ in theoria haud operose determinari, sub-
sistens-

sistentes nimirum intra terminos justæ satisfactionis de damno dato, nec non cautionis de non amplius lædendo; hos autem quicquid excedat, belligerantibus esse interdictum. Vindicta enim in bello non debet in infinitum vagari, sed eousque ut delicta debito expientur modo, nec plus de hostium rebus sibi arrogare victori est licitum, quam causa subest debendi in hoste, aut securitas postulat. Hæc autem momenta sunt in praxi difficillima determinata; contentione ab initio privata in publicam sensim commutata, & natione non solum jus membra sui læsum, sed suam quoque majestatem ita despiciunt habitam censente, unde porro fit, ut impensas belli nec non securitatem victor saepe postulet tantas, quantas victa Natio sine suo interitu, saltem sine manifesta sua præstare nequit pernicie.

§. V.

Quum Princeps & sua Natio unum solummodo corpus politicum constituant, otiosa forte censi potest quæstio a nonnullis proposita: Utri eorum competit dominium rerum, in bello captarum? Decidi facile posset hoc dubium, si homines judicia sua ad rationis & æquitatis cynosuram placide componerent; quod vero sicut frustra ab eis semper speratur; ita viderimus, eruditos, ad quæstionem istam responsuros, in diversas abire partes, aliis soli Principi, utpote capiti Nationis

tionis repræsentativo, cuius auspicio bellum & gestum
 fuit & compositum, rerum in bello captarum domi-
 nium asserentibus, aliis autem Principi quidem, sed
 conjunctim cum sua Natione dispositionem rerum com-
 memoratarum vindicantibus. Et hos quidem præci-
 pue esse audiendos, nos existimamus. Civitatem e-
 nim nobis repræsentamus ut magnam quandam socie-
 tatem, cuius moderamen Principi detulerunt socii seu
 cives. Quis autem felicem censeret societatem, in
 qua partes laborum, molestiarum ac periculorum so-
 ciis incumberent, quicquid autem lucri & commodi
 posset colligi, ad moderatorem in solidum pertine-
 ret? Par omnino foret civium conditio, si res quæli-
 bet, in bello captæ, solius Principis dominio ita sub-
 jicerentur, ut a suo dependeat beneplacito, quos ve-
 lit in communionem ac fruitionem bonorum parto-
 rum admittere; præsertim quum fieri posset, ut in eis
 distribuendis suam magis indulgentiam, quam civium
 merita consulat. Negari quidem non potest, quin ad
 felicem belli exitum prudentia Principis ac fortitudo
 plurimum conferat; attamen utraque est evanida, nisi
 stipatus sit militibus, virium ac vitæ quasi prodigis,
 ut mandata ejus exsequantur. *In prælii enim concursu,*
 sicut observat CORNELIUS NEPOS, *res abit a con-*
filio ad vim viresque pugnantium (a). Quisque igitur
 videt, maximam Nationi injuriam fieri, nervos rerum
 gerendarum, milites & pecunias ad bellum masculine
 gerendum conferenti, a præmiorum tamen commu-
 nione

nione exclusæ. Nobis in hoc argumento assentientem habemus Cl. VATTEL, cujus ratiocinia nostris adjunxisse haud pigebit: "On demande, à qui appartient la conquête; au Prince, qui l'a faite, ou à son Etat? C'est une question, qui n'auroit jamais dû naître. Le Souverain peut-il agir en cette qualité pour quelque autre fin, que pour le bien de l'Etat? à qui sont les forces, qu'il emploie dans ses guerres? Quand il auroit fait la conquête à ses propres frais, des deniers de son épargne, de ses biens particuliers & patrimoniaux; n'y emploie-t-il pas le bras de ses sujets, n'y verse-t-il pas leur sang? Mais supposez encore qu'il se fût servi de troupes étrangères & mercénaires; n'expose-t-il pas sa Nation au ressentiment de l'Ennemi, ne l'entraîne-t-il pas dans la guerre? Et le fruit en sera pour lui seul! N'est ce pas pour la cause de l'Etat, de la Nation, qu'il prend les armes? Tous les droits, qui en naissent sont donc pour la Nation (b)."

(a) *In vita Ibrasybuli Cap. I.* (b) vid. *Le Droits des gens Livr. II. §. 202. p. 78.*

§. VI.

In dijudicanda quæstione de dominio rerum, in bello captarum, gentes cultiores a nobis non disenseris, omnis fere ævi Historia affatim docet. Quod antequam probatum eamus, observare licet, antiquum bellum gerendi modum a recentiori suisque longe diver-

sum; milites enim olim non fuerunt in certas centurias & cohortes conscripti; nec stipendia ab aerario regulariter acceperunt; verum bello ingruente viri, quotquot animo & corporis viribus valebant, condicatis locis ad mandatum Principis conveniebant, tam arma, quam quae sibi pro re nata comparare potuerunt, alimenta secum portantes, alia vitae praesidia pugnis sibi a pugnaci hoste extorturi. In castris igitur quoties praedandi dabatur occasio, laute vivebant; si minus, ad incitas saepe redigebantur; quod ne fieret, major pars praedae communibus periculis obtentae, in publicum deferebatur, & qui hoc neglexerat, apud quasdam gentes peculatus tenebatur. Peculare apud Israëlitas fuit institutum, a Deo ipso ordinatum, de rebus in bello captis. Desumpta scilicet ex integra praeda portione, Sacerdotibus tributa, reliqua massa ita dividebatur, ut dimidiam obtinerent milites, qui in procinctu fuerant, alteram vero illi, qui domi manserant, *Num. XXVI: 27;* qualem rerum, hostibus ereptarum, distributionem in ista gente non solum sub Theocratico, sed etiam sub regio imperio obtinuisse, colligere licet ex *1 Sam. XXX: 24.* (a). Viduis quoque, senibus & egentibus pupillis pars praedae temporibus Maccabæorum data fuit, *2 Maccab. VIII: 28, 30.* Apud alias quoque Nationes obtinuisse morem, ut milites spoliis onusti, domum redeuntes, partem eorum cognatis & amicis suis mitterent, constat. Vallet hoc de bonis mobilibus, hosti ereptis; immobilia autem

autem bello occupata in Nationis vicinie dominium transibant. Frustra enim sunt, qui dubitent, num res immobiles jure belli possint occupari, sicut observavit Cl. GLAFÉY, harum quoque rerum occupabilitatem (sit venia verbo minus latino) ex ipso belli fine demonstrans (*b*). De Israëlitis legimus, quod provincias in Palæstina occupatas, commune nationis bonum, inter tribus per sortes distribuerint, nec ullum videtur dubium, quin Patres familiarum deinceps par modo suos consecuti sint agros. Idem placuit Trojani, de quibus VIRGILIUS memorat, quod soliti fuerint, *prædæ ducere sortem* (*c*). Lacedæmonii agros hostium ad integrum pertinentes Nationem, inter suos cives sortito distribuerunt; Romanique agros hostium occupatos aut locandos retinuerunt, aut distraxerunt, aut colonis assignarunt, aut etiam vœtigales fecerunt. Et quamvis genus humanum turbinibus belli adhuc non raro jactetur, imminutæ tamen quodammodo sunt ejus calamitates, quod enses non nisi in armatorum militum jugula stringantur: occupatis igitur provinciis, veteres coloni suis assidere focis a viatore jubentur, mutantes tantummodo dominum; in pacis enim instrumentis follicite caveri solet, ut veteres coloni sua retineant arva, suaque privilegia, nec majora, quam quibus assueverunt, eis in posterum imponantur onera. Addimus, quod nusquam fere res hostiles hodie cedant privatis, sed ærario, quia milites sua habent stipendia; & si *prædatio* militibus quandoque concedatur,

datur, hi sibi arripere possint privatorum pecunias, vestes, aliaque ejus generis; non autem pecunias publicas, commeatus, pulverem pyrium, tormenta bellica, nedum prædia.

(a) De jure populi Israëlitici circa prædam pluribus agit Nob. J. D. MICHAELIS in *Mosaïsches Recht* Tom. III. §. 178, & seq. (b) Vid. *Recht der Vernunft* p. m. 810. §. 178. (c) Vid. *AENEIDOS lhr.* IX. v. 268.

§. VII.

Quamvis dominium rerum, in bello captarum, ad Nationem victricem ex capite æquitatis & justitiae, ceu supra ostendimus, pertineat; per diversam tamen imperiorum constitutionem fieri potest, ut hoc dominium sibi soli tribuat Princeps. Si enim hic despota gaudet potestate, res civium subditorum eodem habet loco, quo Dominus bona quævis, legitimo modo a se parta, res in bello captas ex mero suo disponens arbitrio. Existimarent quidem insuper non nulli, quemvis victorem jure belli esse absolutum dominum regionum a se occupatarum, hasque proinde suo beneplacito plane subesse; sed cui adulatorum voce si aures ipse commonet, certissime experietur, subditos ferreo hoc rectos sceptro grave sibi impositum jugum, prima, quæ se offert, occasione excusuros, victoriamque victori non emolumento, sed exitio fuisse. Quicquid enim victori promiserit subjugatus populus, suo tamen animo volutat cogitationem, responso,

so, quod Pivernaticæ Nationis, a Romanis superatae, Legatus ad Senatum Romanum dedit, consonam, cui dum Consul proposuit: *Quid si panam remittimus vobis, qualem nos pacem vobiscum habituros speremus? Si bonam dederitis, inquit, Et fidam Et perpetuam; si malam, haud diuturnam* (a). Alii igitur Principes potestate sua circa res, in bello captas, modeste sunt usi; res enim mobiles hosti eretas militibus suis in qualemque gravissimarum molestiarum levamen, vel in supplementum stipendiorum, eis debitorum, concesserunt, nihil sibi nisi forte quid præcipui & ad privatum patrimonium non spectans, reservantes. Regiones autem, urbes, aliaque bona immobilia hostium, quæ ceperant, non ut proprium sibi vindicarunt peculium, imperii sui territorium his augentes accessionibus. Quam etjam æquitatem & modestiam circa res in bello captas in Augustissimis Sveciæ Regibus tantum non omnibus admirari licuit.

(a) Vid. *Tit. Livii Histor. libr. VIII. Cap. XXI.*

§. VIII.

Ab instituto nostro forte non erit alienum, si, antequam dissertatiunculæ huic finem imponimus, quæstionem a Politicis vexatam de moralitate insignium donationum a Sveciæ Regina, CHRISTINA factarum, paucis expendamus; quas nonnulli, ut æquitati congruas laudant, alii vero ut Patriæ exitiosas improbant. Noto notius est, quod quamvis in bello

Germanico, sub auspiciis Reginæ CHRISTINÆ continuato, fortuna Svecis simpliciter non faverit, sed hi graves subinde passi sint calamitates, in pace tamen Westphalica quatuor grandes provinciæ imperio adiectæ fuerint Svecano, nec non summa quinque millionum thalerorum Imperialium ærario soluta. Quocirca quæritur: in cujus dominium, Reginæ-ne filius, an vero Nationis tantus cedere debuit questus? Non certæ Reginæ; licet enim ejus auspiciis bellum istud sit gestum; quum tamen ipsa nec despotico gauderet imperio, nec ex suo fisco sumeret pecunias, in belli sumptus impendendas, subsidia Gallicana egenis militibus in stipendia destinata rebus saepe insumens frivolis; nullus suppeditabat Reginæ titulus, ex quo obtenta belli præmia sibi soli vindicare posset. Contra ea autem Natio Svecica fuit, quæ robustissimos suos viros in discrimina hujus belli per octodecim annos catervatim emisit, qui ductu maximorum, quos orbis tunc vidi imperatorum ad reportatas victorias indefessam contulerunt operam, Natio quoque maximum bonorum suorum partem in Ducum ac militum necessitates & stipendia impendit; cui proinde tota occupatio bellica in solidum debebatur. Nihilo tamen minus opimam hanc prædam distribuendam sibi sumvit Reginæ, ita prodiga, ut nulla habita Nationis sibi devotæ ratione ingentem suam munificentiam, vel in quosdam Nobilium, ex antiquissimis præsertim familiis ortos, vel in Ministros præcipue exterios, suæ vanitatem

nitati inservientes, declararet; quibus non solum ingentes pecuniarum summas, sed, dum hæ non amplius suppeterent, prædia fiscalia quam plurima adeo præter fas & modum concederet, ut regimen deponens æs publicum contractum ad CCC auri tonnas Successori relinquenter. Sine indignatione hoc forte tulissent cæteri cives, si, qui olim invaluerat Regum talia donandi mos, ut donationes ad folos donatariorum pertinerent, fuisse hac quoque vice observatus, sed quæ beneficia ad seros usque donatariorum posteros a Regina prorogabantur. Quo præpostero largitionis modo fatiscenti patriæ grave inflictum fuit vulnus; prædiis enim fiscalibus & proinde etiam redditibus publicis imminutis, hos autem solito majores postulanente cum Reginæ aula longe splendidissima, tum majori copiarum in provinciarum occupatarum conservationem sustentandarum numero, quinque enim illæ millions thalerorum Imp. supra memoratæ prius a Regina profusæ, quam Sveciam intraverant; necessarium fuit, ut majoribus, quam antea, laureati cives onerarentur tributis. Negari quidem non potest, quin ex novis provinciis pecuniæ in ærarium conferri debuerint; at quum major harum pars provinciis istis & conservandis & administrandis impenderetur, reliqua ad vacuos ærarii loculos implendos parum valuit. Præterea conditio colonorum, qui in dominium quorundam Optimatum ex Reginæ munificentia pervenerunt, deterior sub novis dominis, luxum

xum Reginæ æmulantibus, ac proinde colonorum facultates emungentibus, quam furente bello, facta est. Forte autem nobis objicit quispiam, beneficentiam Reginæ fuisse remuneratoriam, & talem juxta principia moralia esse æquissimam. Veritatem horum principiorum omnino agnoscimus, si beneficia ex proprio, non autem ex alieno, præstentur fundo; atque non ex vanitate fiant, sed eximiorum meritorum sint præmia. Reginæ autem non ex suo patrimonio, sed ex Nationis bonis fuit liberalis; nec singuli, in quos ingentes opes ipsa cumulavit, eas promeruerant. Si enim quidam ultra quid præstiterint, quam officii ac pietatis postulavit ratio; opera tamen hæc supererogationis, ut ita dicamus, liberis eorum qualibuscumque in lucrum cum manifesto reliquorum civium dispendio cedere non debuerunt. Addimus denique novas provincias, sicut Reginæ non proprias, ita nec pro compensatione (*wederlag*) prædiorum, ab ipsa donatorum, habendas esse.
